

EURÓPAI
BIZOTTSÁG

Brüsszel, 2021.7.20.
SWD(2021) 704 final

BIZOTTSÁGI SZOLGÁLATI MUNKADOKUMENTUM

2021. évi jogállamisági jelentés Országfejezet – A jogállamiság helyzete Cipruson

amely a következő dokumentumot kíséri:

A BIZOTTSÁG KÖZLEMÉNYE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK, A TANÁCSNAK, AZ EURÓPAI GAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLIS BIZOTTSÁGNAK ÉS A RÉGIÓK BIZOTTSÁGÁNAK

2021. évi jogállamisági jelentés A jogállamiság helyzete az Európai Unióban

{COM(2021) 700 final} - {SWD(2021) 701 final} - {SWD(2021) 702 final} -
{SWD(2021) 703 final} - {SWD(2021) 705 final} - {SWD(2021) 706 final} -
{SWD(2021) 707 final} - {SWD(2021) 708 final} - {SWD(2021) 709 final} -
{SWD(2021) 710 final} - {SWD(2021) 711 final} - {SWD(2021) 712 final} -
{SWD(2021) 713 final} - {SWD(2021) 714 final} - {SWD(2021) 715 final} -
{SWD(2021) 716 final} - {SWD(2021) 717 final} - {SWD(2021) 718 final} -
{SWD(2021) 719 final} - {SWD(2021) 720 final} - {SWD(2021) 721 final} -
{SWD(2021) 722 final} - {SWD(2021) 723 final} - {SWD(2021) 724 final} -
{SWD(2021) 725 final} - {SWD(2021) 726 final} - {SWD(2021) 727 final}

ÖSSZEFOGLALÓ

A ciprusi igazságszolgáltatási rendszer strukturális reformja folytatódik, de késedelmek mutatkoznak. A Parlament még tárgyal a jelenlegi Legfelsőbb Bíróság Legfelsőbb Alkotmánybíróságára és Felsőbíróságára való bontásáról, valamint e két új szervezet bíráinak és elnökeinek kinevezési eljárásáról szóló jogszabálytervezetet. Ezekről a kinevezésekről a Bírői Tanácsadó Testület nem kötelező erejű tanácsát követően a köztársasági elnök dönt. Fontos, hogy ez a reform garantálja a bírói függetlenséget, összhangban az uniós joggal, illetve figyelembe véve az Európa Tanács ajánlásait. A Parlament még a fellebbviteli bíróság létrehozásáról is tárgyal. Folyamatban van a szakosított bíróságok létrehozása és a bíróságok átszervezése. Jóváhagyásra került az új polgári eljárásjogi szabályozás, amelynek célja a bírósági eljárások felgyorsítása. Folytatódik a Jogi Hivatal kapacitásának növelése, beleértve a feladatok szétválasztását és a felvételi eljárásokat is. A további reformok célja az igazságszolgáltatási rendszer hatékonyságával és minőségével kapcsolatos jelentős kihívások leküzdése, különös tekintettel a digitalizációra. A polgári, a kereskedelmi és a közigazgatási bírósági eljárások továbbra is rendkívül hosszúak.

Ciprus folytatja a korrupció elleni küzdelemre vonatkozó jogszabályi keretének fejlesztését, bár néhány fontos reform még várat magára, például egy korrupcióellenes ügynökség felállítása, a visszaélést bejelentő személyek védelme, valamint a lobbitevékenységre és a megválasztott tisztviselők vagyonynyilatkozatára vonatkozó szabályok megalkotása. Az Átláthatósági és Korrupciómegelőzési Hivatal megbízást kapott a 2021 és 2026 közötti időszakra szóló új korrupcióellenes terv végrehajtásának felügyeletére. Folytatódott a korrupciós ügyek kivizsgálása, és a sportversenyek tiltott befolyásolása különös kockázatot jelent, bár a korrupciós ügyek elbírálási aránya továbbra is alacsony. A főügyészi hivatal új erőforrásokat kapott, és a Büntető Törvénykönyv módosítása szigorította a hivatali visszaélés esetén kiszabható büntetéseket, ezen keresztül pedig lehetővé tette különleges nyomozási technikák alkalmazását az ilyen bűncselekmények kivizsgálása során. A kormány vizsgálatot indított a befektetői állampolgársági programokkal kapcsolatban, hogy reagáljon a külföldi személyeket és a magas rangú tisztviselőket érintő korrupciós vádakra. A korrupció elleni küzdelemre összpontosító új magatartási kódex javítani kívánja a rendőrség feddhetetlenségét. A Covid19-világjárvány alatt a pénzügyi segítségnyújtás érdekében tett lépéseket olyan intézkedések kísérték, amelyek csökkenteni kívánták a csalás és a korrupció kockázatát.

A véleménynyilvánítás szabadsága és a tájékoztatáshoz való jog az alkotmány által biztosított jogi és formális védelmet élvez. A másodlagos jog kifejezetten biztosítja az újságírói források védelmét, és támogatja a médiapluralizmust a rádiózásban és televíziózásban. A másodlagos jog 2020 decembere óta meghatározza az információkhoz való nyilvános hozzáférés keretét és feltételeit, és létrejött az információs biztos hivatala. A 2021 második felében elfogadandó jogszabálytervezetek célja, hogy megerősítsék a Ciprusi Rádiós és Televíziós Hatóság függetlenségét, a véleménynyilvánítás szabadságával kapcsolatos garanciákat és a tulajdonviszonyok átláthatóságát.

A fékek és ellensúlyok rendszere a minőségi jogalkotásra vonatkozó projekt részeként magában foglalja a konzultációs folyamatot. A jogszabálytervezetekre vonatkozó konzultációs folyamat azonban a Képviselőházon belüli megbeszélésekre korlátozódik, és aggályok merültek fel a tervezetekhez való nyilvános hozzáféréssel kapcsolatban. Az alkotmányban rögzített szükségállapot a világjárvány idején nem került kihirdetésre. A karanténtörvény értelmében azonban a polgárok és a vállalkozások tekintetében olyan

korlátozásokat vezettek be, amelyek felhatalmazzák a Miniszterek Tanácsát arra, hogy a Covid19-világjárvánnyal összefüggésben rendeleteket bocsásson ki. Néhány civil társadalmi szervezet továbbra is kihívásokkal néz szembe a nyilvántartási kerettel kapcsolatban, amint azt a 2020. évi jogállamisági jelentés is megállapítja, bár az új jogszabályok javulást mutatnak, ami lehetővé teszi a nem kormányzati szervezetek szövetségeinek könnyebb nyilvántartásba vételét.

I. IGAZSÁGSZOLGÁLTATÁSI RENDSZER

A bírósági rendszer¹ hat körzeti bíróságból, hat esküdtbíróságból², a közigazgatási bíróságból³, a nemzetközi védelmi közigazgatási bíróságból⁴ és a Legfelsőbb Bíróságból⁵ áll. Az Alkotmánybíróság létrehozása folyamatban van. Emellett működnek családi bíróságok, bérleti jogvitákkal foglalkozó bíróságok, ipari jogvitákkal foglalkozó bíróságok és egy katonai bíróság⁶. Valamennyi elsőfokú bíróságon összesen 113 bíró, a Legfelsőbb Bíróságon pedig 13 bíró tevékenykedik. A Legfelsőbb Bíróság bírait a köztársaság elnöke nevezi ki a bírói kar tagjai közül a Legfelsőbb Bíróság nem kötelező erejű ajánlása alapján. A bevett gyakorlat szerint azonban a köztársasági elnök követi a Legfelsőbb Bíróság ajánlásait, a Legfelsőbb Bíróság pedig a hivatalban eltöltött idő alapján minden álláshely tekintetében a legrégebben hivatalban lévő bírót javasolja. Ugyanez a gyakorlat vonatkozik a Legfelsőbb Bíróság elnökének kinevezésére is, és a köztársaság elnöke mindig követi az e bíróságnál hivatalban lévő legidősebb bíró kinevezésére vonatkozó ajánlást⁷. Az elsőfokú bíróságok bírait a Legfelsőbb Bíróság valamennyi tagjából (elnök és 12 bíró) álló Legfelsőbb Bírói Tanács nevezi ki, helyezi át és lépteti elő⁸. Az ügyészség független szervezet a köztársaság főügyészenek vezetésével. A főügyész vezeti a Köztársaság Jogi Hivatalát, amely független szolgálat, egyetlen minisztérium alá sem tartozik.⁹ A főügyész – közérdekből a saját mérlegelési jogköre alapján – Cipruson bármely (jogi vagy természetes) személy ellen jogosult eljárást kezdeményezni, lefolytatni, átvenni, folytatni vagy lezárni bűncselekmény esetében. A főügyész emellett a Köztársaság, az elnök, a Minisztertanács és az egyes miniszterek jogi tanácsadója. Ellát az alkotmány vagy a jogszabályok által ráruházott minden egyéb funkciót és feladatot¹⁰. Ciprus részt vesz az Európai Ügyészség munkájában. A

¹ CEPEJ (2021), Study on the functioning of the judicial systems in the EU Member States (Tanulmány az uniós tagállamok igazságszolgáltatási rendszereinek működéséről).

² Az esküdtbíróság korlátlan hatáskörrel rendelkezik ahhoz, hogy első fokon bármely büntetőügyben tárgyalást tartson és határozatot hozzon.

³ A 131(I)/2015. sz. törvény a közigazgatási bíróság létrehozásáról és funkciójáról.

⁴ A 73(I)/2018. sz. törvény a nemzetközi védelmi közigazgatási bíróság létrehozásáról és funkciójáról.

⁵ A Legfelsőbb Bíróság fellebbviteli bíróságként jár el. Emellett alkotmánybíróságként is eljár.

⁶ A ciprusi Legfelsőbb Bíróság hozzájárulása a 2021. évi jogállamisági jelentéshez.

⁷ Ciprus hozzájárulása a 2021. évi jogállamisági jelentéshez; a Legfelsőbb Bíróság hozzájárulása a 2021. évi jogállamisági jelentéshez, 6. o., valamint a Cipruson tett országlátogatás során a Legfelsőbb Bíróságtól kapott tájékoztatás.

⁸ Ciprus alkotmányának 157.2. cikke értelmében a bírák kinevezése, előléptetése, áthelyezése, kinevezésének visszavonása, menesztése és fegyelmi ügyei a Legfelsőbb Bírói Tanács kizárólagos hatáskörébe tartoznak. A fent említett alkotmányjogi rendelkezéssel az igazságszolgáltatásról szóló, 33/64. sz. törvény 10. szakasza foglalkozik részletesebben.

⁹ A két funkció – az ügyészség és a jogi tanácsadó – elkülönül, és eltérő személyi állománnyal működik. A főügyész képviselői (a köztársaság ügyészei) az ügyész nevében járnak el, és csak tőle fogadnak el utasításokat. A Köztársaság Jogi Hivatalának valamennyi ügyésze a közszolgálat tagja, és a közszolgálati törvény és rendeletek szabályozzák a tevékenységüket, beleértve a fegyelmi eljárásokat, csakúgy, mint minden más köztisztviselő esetében.

¹⁰ A ciprusi alkotmány 112. cikke.

független nemzeti ügyvédi kamara a tagjai tekintetében szabályozási és fegyelmi hatáskörrel rendelkezik.

Függetlenség

A bírói függetlenség érzékelt szintje átlagos. A közvélemény 48%-a úgy ítéli meg, hogy a bírói függetlenség „meglehetősen jó” vagy „nagyon jó”, és ez az arány 2021-ben 2020-hoz képest 7 százalékponttal csökkent. A vállalatok körében ez az arány 45%, ami 2020-hoz képest 3 százalékpontos csökkenést jelent¹¹. A bírói függetlenség érzékelt szintje¹² 2016 óta átlagos.

A Parlament még tárgyalja a jelenlegi Legfelsőbb Bíróság Legfelsőbb Alkotmánybíróságra és Felsőbíróságra történő szétválasztását¹³. A jogszabálytervezet 2020 végén benyújtásra került a Parlamenthez, és a szöveg véglegesítésére ad hoc bizottság jött létre¹⁴. Ez a tervezet jelenleg úgy rendelkezik, hogy e bíróságok bíráit és elnökeit kizárólag a köztársaság elnöke nevezi ki¹⁵. A tervezet szerint létrejönne egy olyan – a Legfelsőbb Bírói Tanácstól eltérő – bírói tanácsadó testület¹⁶, amelynek feladata a kinevezésre legalkalmasabb jelöltek listájának összeállítása, de ez a lista nem lenne kötelező az elnökre nézve¹⁷. Fontos, hogy ez a reform garantálja a bírói függetlenséget, összhangban az uniós joggal, illetve figyelembe véve az Európa Tanács ajánlásait¹⁸. A jogszabálytervezetről a Velencei Bizottsággal folytatott konzultáció biztosítékot jelentene az e célból javasolt reformmal kapcsolatban. A jogszabálytervezet egy fellebbviteli bíróság létrehozásáról is rendelkezik, és e bíróság bíráit és elnökét a Legfelsőbb Bírói Tanács fogja kinevezni. A Parlament 2021. április 14-i feloszlását követően, tekintettel a május 30-i

¹¹ 2021. évi uniós igazságügyi eredménytábla, 47. és 49. ábra.

¹² A bírói függetlenség megítélésének kategóriái a következők nagyon alacsony (a válaszadók kevesebb mint 30%-a érzékeli úgy, hogy a bírói függetlenség meglehetősen jó vagy nagyon jó); alacsony (30–39%), átlagos (40–59%), magas (60–75%) és nagyon magas (75% felett).

¹³ 2020. évi jogállamisági jelentés, Országfejezet – A jogállamiság helyzete Cipruson, 2. o.

¹⁴ A jogi ügyekkel foglalkozó parlamenti bizottságban részt vevő politikai pártok egy-egy képviselőjéből, valamint a Ciprusi Ügyvédi Kamara elnökéből álló bizottság elnöki tisztét az igazságügyi és közrendi miniszter látja el. Az igazságügyi és közrendi miniszter ugyanakkor konzultál a Legfelsőbb Bírósággal. A Cipruson tett országlátogatás keretében kapott tájékoztatás.

¹⁵ A Cipruson tett országlátogatás keretében az Igazságügyi Minisztériumtól kapott írásbeli hozzájárulás.

¹⁶ „A Bírói Tanácsadó Testület [...] a köztársaság elnökének tanácsadó testületeként jár el a Legfelsőbb Alkotmánybíróság és a Felsőbíróság bírói posztjára javasolt jelöltek megfelelősége tekintetében. A Bírói Tanácsadó Testület kétféle összetétellel rendelkezik attól függően, hogy a Legfelsőbb Alkotmánybíróság vagy a Felsőbíróság bírójának kinevezéséről van-e szó. A Legfelsőbb Alkotmánybíróság tagjainak kinevezésére irányuló eljárás esetében a Bírói Tanácsadó Testület a Legfelsőbb Alkotmánybíróság elnökéből mint a Testület elnökéből, ugyanazon bíróság négy legrégebbi tagjából, a főügyészből és a Ciprusi Ügyvédi Kamara elnökéből áll. A Felsőbíróság tagjainak kinevezésére irányuló eljárás esetében a Bírói Tanácsadó Testület a Legfelsőbb Bíróság elnökéből mint a Testület elnökéből, ugyanazon bíróság négy legidősebb tagjából, a főügyészből és a Ciprusi Ügyvédi Kamara elnökéből áll.” A Cipruson tett országlátogatás keretében kapott jogszabálytervezet.

¹⁷ „A Bírói Tanácsadó Testület összeállítja a kinevezésre alkalmasnak ítélt személyek listáját, amelyen legalább háromszor annyi személy neve szerepel, mint a betöltetlen állások száma... és minden egyes jelöltről értékelő jelentést készít, amelyeket ábécérendben benyújt a köztársaság elnökének. A jelentés tartalmazza a Tanács indokolással ellátott véleményét az egyes jelöltek alkalmasságáról, és tartalma tanácsadó jelleggel bír a köztársaság elnöke számára.” A Cipruson tett országlátogatás keretében kapott jogszabálytervezet.

¹⁸ Az Európa Tanács Miniszteri Bizottságának CM/Rec(2010)12. sz. ajánlása, 47. pont; a Bíróság 2021. április 20-i ítélete, Repubblica, C-896/19, ECLI:EU:C:2021:311, 71. pont; a Bíróság 2021. április 9-i ítélete, AB és társai, C-824/18, 122. pont.

parlamenti választásokra, az újonnan megválasztott parlament fogja megvitatni a függőben lévő törvényjavaslatokat.

Folyamatban vannak a Legfelsőbb Bírói Tanács reformjai annak érdekében, hogy az jobban képviselje az igazságszolgáltatási rendszer elemeit. Egy 2020-ban készített törvényjavaslat javasolta a Legfelsőbb Bírói Tanács bővítését. Eszerint a Legfelsőbb Bírói Tanács a Legfelsőbb Bíróság tagjaiból, a Felsőbíróság elnökéből és bíróiból, a Fellebbviteli Bíróság elnökéből, a kerületi bíróságok rangidős elnökéből, a Bírák Szövetségének elnökéből, a legfőbb ügyészből és a Ciprusi Ügyvédi Kamara elnökéből állna. A bírói kar jelezte, hogy a kizárólag a bírói kar tagjaiból álló, átalakított Legfelsőbb Bírói Tanácsot részesíti előnyben¹⁹. Ez a törvényjavaslat 2020 vége óta függőben van, és nem került sor az elfogadására a Parlament tavaszi feloszlata előtt²⁰. Fontos, hogy ez a reform figyelembe vegye az Európa Tanács ajánlásait²¹.

Folyamatban van a Köztársaság Jogi Hivatalának megerősítésére irányuló cselekvési terv végrehajtása²², és tervben van a Hivatal költségvetési függetlenségét biztosító jogszabály. A reform²³ többek között érinti a Jogi Hivatalon belüli önálló igazgatóságok átszervezését és létrehozását, hogy a főügyész két fő funkciója jobban elkülönüljön egymástól, új tisztségek létrehozását, az eljárások racionalizálását, a funkciók szétválasztását és a toborzási eljárásokat. A főügyész és a Pénzügyminisztérium jelenleg is megbeszéléseket folytat a Jogi Hivatal költségvetési függetlenségéről szóló jogszabálytervezetről²⁴. A tervezett reformra való felkészülés érdekében a Köztársaság Jogi Hivatala 2020 végén jelentős számú új ügyvédet vett fel, akik közül többen bűnügyi ügyekkel, többek között korrupciós ügyekkel foglalkoznak²⁵.

Minőség

Intézkedések születtek az igazságszolgáltatás digitalizálásának javítása érdekében, de továbbra is komoly aggályok merülnek fel ezen a területen. Az igazságszolgáltatási rendszerrel kapcsolatban nagyon kevés információ áll a közvélemény rendelkezésére az interneten²⁶. Továbbá nagyon kevés digitális megoldás létezik az eljárások kezdeményezésére és nyomon követésére polgári/kereskedelmi és közigazgatási ügyekben²⁷. Az elektronikus bírósági igazgatási rendszer bevezetése a folyamatban lévő reformok egyik fő célkitűzése²⁸. Ugyanakkor a végrehajtása és a kapcsolódó közbeszerzési eljárások terén 2017 óta késedelmek figyelhetők meg. Eközben elkészült és 2020-ban valamennyi polgári

¹⁹ GRECO, Negyedik értékelési kör. Második megfelelési jelentés, 8. o.; A Cipruson tett országlátogatás keretében kapott tájékoztatás.

²⁰ A Cipruson tett országlátogatás keretében az Igazságügyi Minisztériumtól kapott tájékoztatás.

²¹ Az Európa Tanács Miniszteri Bizottságának CM/Rec(2010)12. sz. ajánlása, 27. pont.

²² 2020. évi jogállamisági jelentés, Országfejezet – A jogállamiság helyzete Cipruson, 3. o.

²³ A Jogi Hivatal funkcionális felülvizsgálatát 2019-ben végezték el független szakértők. E jelentés alapján a Miniszterek Tanácsa 2019. október 15-én véglegesített és jóváhagyott egy cselekvési tervet. Ez a cselekvési terv a Köztársaság Jogi Hivatalának átfogó reformját tervezi.

²⁴ Ciprus hozzájárulása a 2021. évi jogállamisági jelentéshez, 2. o.

²⁵ Ciprus hozzájárulása a 2021. évi jogállamisági jelentéshez, 4. o.; a Cipruson tett országlátogatás keretében kapott tájékoztatás.

²⁶ 2021. évi uniós igazságügyi eredménytábla, 39. ábra.

²⁷ 2021. évi uniós igazságügyi eredménytábla, 43. ábra.

²⁸ Ciprus ezen a területen segítséget kér a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköztől. Az e-igazságszolgáltatással kapcsolatos kísérleti projekt végrehajtása várhatóan 12-15 hónapot vesz igénybe.

nyilvántartásban és a Legfelsőbb Bíróságon is telepítésre került egy olyan elektronikus mininyilvántartás, amely lehetővé teszi a kérelmek hatékonyabb feldolgozását, amíg nem kerül sor az e-igazságszolgáltatási rendszer teljes körű alkalmazására²⁹. A Covid19-világjárvány felgyorsította a nyilvántartás alkalmazását.

Továbbfejlesztették az ítélkezési gyakorlattal és a jogszabályokkal kapcsolatos, a nyilvánosságnak szóló tájékoztató honlapokat. Egy, a Ciprusi Ügyvédi Kamara által kezelt honlap nyílt, ingyenes hozzáférést biztosít számos adatbázishoz, például az ítélkezési gyakorlatot és a jogszabályokat tartalmazó adattárhoz. Konkrétabban a honlap hozzáférést biztosít a ciprusi ítélkezési gyakorlatot, a ciprusi Legfelsőbb Bíróság ítélkezési gyakorlatát, az Emberi Jogok Európai Bíróságának ítélkezési gyakorlatát és a ciprusi jogszabályokat tartalmazó adattárakhoz. A ciprusi bírák számára a nemzeti és külföldi online adatbázisokhoz való hozzáférést az ennek költségeit viselő Legfelsőbb Bíróság biztosítja³⁰.

Hatékonyág

Hatékonyágát tekintve az igazságszolgáltatási rendszer továbbra is jelentős kihívásokkal küzd³¹. Az elsőfokú bíróságokon a polgári, kereskedelmi és közigazgatási ügyek elbírálásához szükséges idő (2019-ben 882 nap, 2018-ban pedig 737 nap) továbbra is az egyik leghosszabb az EU-ban³². A közigazgatási bíráskodásban első fokon nőtt az eljárások hossza (2019-ben 495 nap, szemben a 2018. évi 487 nappal)³³ és csökkent a lezárási arány (a 2018. évi 219%-hoz képest 2019-ben körülbelül 170%)³⁴. 2020 szeptembere óta kísérleti jelleggel fut egy projekt a páfoszi kerületi bíróságon az ügyhátralék csökkentése érdekében. Számos további bíró felvételét követően létrejött egy munkacsoport, amely elsősorban az ügyhátralék kezelésére összpontosít³⁵.

A hatékonysággal kapcsolatos kihívások kezelésére irányuló cselekvési terv végrehajtása némi késéssel ugyan, de folytatódik³⁶. Ennek keretében egy, az Igazságügyi és Közrendi Minisztérium által 2020 végén készített törvényjavaslat a rendszer nagyobb rugalmassága érdekében rendelkezik a kerületi bíróságokon dolgozó bírák és rangidős bírák polgári ügyekben meglévő hatáskörének kiterjesztéséről, ami növeli az általuk elbíráható jogviták mennyiségét³⁷. Folytatódik a Legfelsőbb Bíróság azon 2019. februári határozatának végrehajtása, amely szerint a pénzügyi jogviták elbírálását – konkrétan a nemteljesítő hitelekkel kapcsolatos bírósági eljárások lefolytatását – hat már hivatalban lévő rangidős kerületi bírósági bíróra bízzák³⁸.

Sor került az új polgári eljárásjogi szabályozás jóváhagyására. A Legfelsőbb Bíróság 2021. május 19-én jóváhagyta az új polgári eljárásjogi szabályozást, amely az 1958 óta hatályban lévő elavult jogi keretet váltja fel³⁹. Ezen, egyelőre még nem alkalmazott szabályok

²⁹ Ciprus hozzájárulása a 2021. évi jogállamisági jelentéshez, 6–7. o.

³⁰ A ciprusi jogszabályok honlapja; A Cipruson tett országlátogatás keretében kapott tájékoztatás.

³¹ 2020. évi jogállamisági jelentés, Országfejezet – A jogállamiság helyzete Cipruson, 4. o.

³² 2021. évi uniós igazságügyi eredménytábla, 5. ábra.

³³ 2021. évi uniós igazságügyi eredménytábla, 8. ábra.

³⁴ 2021. évi uniós igazságügyi eredménytábla, 12. ábra.

³⁵ Ciprus hozzájárulása a 2021. évi jogállamisági jelentéshez, 9. o.

³⁶ 2020. évi jogállamisági jelentés, Országfejezet – A jogállamiság helyzete Cipruson, 5. o.

³⁷ Ciprus hozzájárulása a 2021. évi jogállamisági jelentéshez, 9. o.

³⁸ Uo.

³⁹ Az új polgári eljárásjogi szabályozás jóváhagyására 2021. május 19-én került sor.

célja a bírósági eljárások felgyorsítása és a polgári igazságszolgáltatás általános hatékonyságának növelése, ideértve a bírósági határozatok végrehajtását is⁴⁰.

II. KORRUPCIÓELLENES KERET

Sor került a korrupció elleni új, a 2021 és 2026 közötti időszakra vonatkozó cselekvési terv elfogadására, és az Átláthatósági és Korrupciómegelőzési Hivatal kapott megbízást a terv végrehajtásának nyomon követésére. A bűncselekményekkel, köztük a korrupciós ügyekkel kapcsolatos vádemelés a főügyész általános hatáskörébe tartozik. Az ügyészség jogi tanácsadást nyújt a korrupciós ügyekben nyomozó bűnüldöző hatóságoknak. Új főügyész kinevezésére került sor, amelyhez új alkalmazottak felvétele és a pénzügyi bűncselekményekkel foglalkozó ügyészségi hivatal átszervezése társult. A nyilvános információkhoz való hozzáféréstől szóló új törvényjavaslat a korrupció elleni jogi keret javulását jelzi.

A szakértők és a vállalatvezetők megítélése szerint a közszektorban továbbra is viszonylag magas a korrupció szintje. A Transparency International 2020. évi korrupcióérzékelési indexe szerint Ciprus 100 pontból 57 pontot ért el, és ezzel az Európai Unió tagállamai között a 12., világviszonylatban pedig a 42. helyet foglalta el⁴¹. A korrupciós helyzet megítélése romlott⁴² az elmúlt öt évben⁴³.

Megtörtént a korrupció elleni küzdelemre vonatkozó stratégiai keret felülvizsgálata. 2021 januárjában a köztársaság elnöke, valamint az igazságügyi és közrendi miniszter elfogadta a 2021 és 2026 közötti időszakra szóló új korrupcióellenes stratégiát. A javasolt intézkedések az átláthatósággal, az elszámoltathatósággal és a korrupcióval kapcsolatos kérdésekre vonatkoznak, hogy megerősítsék a meglévő intézményeket és új biztosítékokat hozzanak létre⁴⁴. A stratégia három pillérből⁴⁵ áll, amelyek konkrét intézkedésekre bonthatók⁴⁶. Az Átláthatósági és Korrupciómegelőzési Hivatal (amely az Igazságügyi és Közrendi Minisztérium alá tartozik) két tisztviselőt nevezett ki a stratégia intézményközi koordinációjára és végrehajtására. Minden közintézmény rendelkezik a korrupcióellenes stratégia vonatkozásában kapcsolattartási ponttal, amely beszámol a felelősségi körébe tartozó korrupcióellenes intézkedések végrehajtása terén elért eredményekről. Az

⁴⁰ Az új polgári eljárásjogi szabályozás elfogadásához nincs szükség további jogalkotási intézkedésekre. E reform végrehajtására az Európai Bizottság által Ciprusnak nyújtott technikai támogatás mellett került sor.

⁴¹ A Transparency International korrupcióérzékelési indexe, 2020, 2–3. o. A korrupció érzékelt szintjének kategóriái a következők: alacsony (a szakértők és a vállalatvezetők körében a közszektorbeli korrupció megítélése 79 feletti pontszámot ért el); viszonylag alacsony (79 és 60 közötti pontszám), viszonylag magas (59 és 50 közötti pontszám), magas (50 alatti pontszám).

⁴² 2015-ben ez a pontszám 61 volt, 2020-ban pedig 57. A pontszám öt év alatt jelentősen nő/csökken, ha több mint öt ponttal változik; javul/romlik, ha a változás mértéke 4 vagy 5 pont; és viszonylag stabil, ha a változás mértéke 1 és 3 pont között van.

⁴³ A tavaly bemutatott, a polgárok és a vállalkozások korrupcióérzékelésére és a korrupcióval kapcsolatos tapasztalataira vonatkozó Eurobarométer-adatok két évente frissülnek. A legfrissebb adatok az 502. sz. Eurobarométer tematikus felmérésből (2020) és a 482. sz. Eurobarométer gyorsfelmérésből (2019) származnak.

⁴⁴ Ciprus hozzájárulása a 2021. évi jogállamisági jelentéshez, 10. o.

⁴⁵ Nevezetesen 1) megelőzés, oktatás és tudatosság; 2) jogi intézkedések, valamint 3) kockázatfelügyelet és -értékelés.

⁴⁶ Többek között: egyetértési megállapodások az állam és az egyetemek között, a főügyész felügyelete alatt a korrupció elleni küzdelemmel foglalkozó egység létrehozása; a humán erőforrás-gazdálkodással foglalkozó független bizottság létrehozása; valamint a független Korrupcióellenes Hatóság létrehozása. A Cipruson tett országglátogatás keretében kapott tájékoztatás.

Átláthatósági és Korrupciómegelőzési Hivatal összegyűjti és központosítja a stratégia végrehajtásával kapcsolatos információkat, és az eredményeket közzéteszi egy online platformon⁴⁷. Emellett 2020 végén a Miniszterek Tanácsa nemzeti integritási programot indított a Nemzetközi Szabványügyi Szervezet (ISO) megvesztegetés elleni rendszerre vonatkozó szabványa alapján. E program végrehajtásának felügyeletét az Igazságügyi Minisztérium látja el⁴⁸.

Sor került a nyilvános információkhoz való hozzáférésről szóló törvény beiktatására, de más korrupcióellenes jogszabályok megvitatása még folyamatban van a Parlamentben.

A közszféra információihoz való hozzáférés jogáról szóló törvény⁴⁹, amely valamely természetes vagy jogi személy számára biztosítja a hatóság birtokában lévő információkhoz való hozzáférés jogát, 2020 decemberében lépett hatályba. A független Korrupcióellenes Hatóság létrehozásáról szóló törvényjavaslatot és a lobbitevékenységről szóló törvényjavaslatot az illetékes parlamenti bizottság első olvasatban jóváhagyta. Több, a megválasztott és az állami tisztviselők vagyonyilatkozatáról szóló törvényjavaslat az intézményekkel, az érdekmel és az igazgatásért felelős biztossal foglalkozó parlamenti bizottság előtt marad⁵⁰. A végleges elfogadás ütemtervére vonatkozóan azonban nincs utalás.

Szigorodott a közhivatallal való visszaélés bűncselekményének szankciója. 2021 márciusában a (választott vagy kinevezett) köztisztviselők által elkövetett hivatali visszaélés bűncselekményének⁵¹ szankcióját három évről hét év börtönbüntetésre emelték⁵².

A főügyési hivatal tovább növeli kapacitását. 2020. június végén új főügyész kinevezésére került sor. A hivatal a közelmúltban 24 első szintű ügyvédet vett fel, akik pénzügyi bűncselekmények – többek között korrupció – büntetőeljárás alá vonására kaptak megbízást, három tisztviselőt pedig áthelyeztek a személyzeti osztályról a főügyési hivatalba. 2013 és 2020 között 149 korrupciós ügy kivizsgálására került sor, ebből 20 ügyben (köztük öt, magas rangú tisztviselőket és politikai közszereplőket érintő ügyben) született ítélet⁵³. A sportversenyek tiltott befolyásolása elleni küzdelemről szóló törvény⁵⁴ által szabályozott egyik konkrét kockázati területen számos nyílt vizsgálatra került sor a korrupcióval (2020-ban 12, 2021-ben három ügyben) és az összeférhetetlenséggel (2020-ban kettő, 2021-ben pedig egy ügyben) kapcsolatban, de eddig nem született ítélet⁵⁵. 2020 folyamán a főügyész koordinálta a sportversenyek tiltott befolyásolása elleni küzdelemről szóló törvény végrehajtásával kapcsolatban a fogadási szövetséggel és a rendőrséggel folytatott megbeszéléseket⁵⁶.

⁴⁷ Az Exandas kommunikációs és tájékoztatási honlapja.

⁴⁸ A Cipruson tett országlátogatás keretében az Igazságügyi Minisztériumtól kapott tájékoztatás.

⁴⁹ A közszféra információihoz való hozzáférés jogáról szóló 2017. évi törvény (184(I)/2017).

⁵⁰ Ciprus hozzájárulása a 2021. évi jogállamisági jelentéshez, 11. o.

⁵¹ Büntető törvénykönyv, 105. cikk.

⁵² Ciprus hozzájárulása a 2021. évi jogállamisági jelentéshez, 17. o.

⁵³ A Cipruson tett országlátogatás keretében a főügyési hivaltól kapott tájékoztatás. Összehasonlításképpen, a 2020. évi jogállamiság jelentés Ciprusról szóló fejezete megállapította, hogy 2013 és 2018 között összesen 120 korrupciós eset kivizsgálására került sor vagy kivizsgálása volt folyamatban, és ezek közül 98 lezárult, és 22 ügyben még folynak a vizsgálatok. 47 ügy tárgyalásra vár vagy folyamatban van a tárgyalása. 26 ügyben (ebből 12 ügy nagy nyilvánosságot kapott) 37 személyt ítétek el korrupció miatt, köztük a helyettes főügyészt, a képviselőház tagjait és volt minisztereket.

⁵⁴ A 180(I)/2017. számú törvény.

⁵⁵ A Cipruson tett országlátogatás keretében a főügyési hivaltól kapott tájékoztatás.

⁵⁶ Uo.

A kormány vizsgálóbizottságot hozott létre a ciprusi befektetői állampolgársági program kivizsgálására. A külföldi személyeket és magas rangú tisztviselőket érintő korrupciós vádakra (beleértve a politikai közszereplők esetleges részvételét is) válaszul a főügyész a Miniszterek Tanácsának kérésére 2020. szeptember 7-én vizsgálóbizottságot nevezett ki azzal a feladattal, hogy vizsgáljon ki minden, a ciprusi befektetői állampolgársági program keretében 2007 és 2020 között történt honosítást. A bizottság a jelentések szerint 6779 beruházáson alapuló honosítást vizsgált meg⁵⁷. A bizottság 2021 áprilisában közzétett előzetes következtetései szerint az összes vizsgált honosítás több mint 53%-ára törvénysértő módon került sor⁵⁸. Az Európai Bizottság kötelezettségszegési eljárást indított Ciprus ellen a befektetői állampolgársági programmal kapcsolatban⁵⁹.

Sor került a pénzügyi bűncselekményekkel foglalkozó ügyészség átszervezésére. 2020-ban a pénzügyi bűncselekmények kivizsgálásáért felelős hivatal az átszervezése során két osztályra bomlott: egy, a pénzügyi bűncselekmények kivizsgálásáért felelős osztályra és egy támogató osztályra (amelynek műveletei 2021 februárjában kezdődtek) két rendőrnagyhoz és négy igazságügyi szakértővel⁶⁰. A támogató egység a pénzügyi információk elemzése és a gyanús személyek átvilágítása révén kereszttámogatást nyújt más egységeknek. A képzett munkaerő vonzása és megtartása azonban továbbra is kihívást jelent a hivatal számára⁶¹. Egyes, pénzügyi bűncselekményekkel kapcsolatos vizsgálatok késedelmet szenvednek egyrészt amiatt, hogy a pénzügyi intézmények lassan reagálnak a bizonyítékok bemutatására vonatkozó bírósági végzésekre, másrészt egyes nemzetközi ügyekben a külföldi hatóságok által a kölcsönös jogsegély iránti megkeresésekre való reagálás állítólagos hossza miatt⁶². 2020-ban egy olyan korrupciós bűncselekmény miatt került sor elkobzásra, amelyben négy vádlott, köztük egy köztisztviselő volt érintett⁶³.

A rendőrségen belüli feddhetetlenség javítására új eszközöket vezettek be, ideértve a visszaélések bejelentésére szolgáló online platformot. 2020-ban a rendőrségen belüli korrupciós vádak kivizsgálásáért felelős Rendőrségi Belügyi Szolgálat online platformot indított a visszaélések bejelentésére. Azóta 141 panasz érkezett ezen keresztül⁶⁴: 36 panasz kivizsgálás már megtörtént (ezek közül 21 később elutasításra került). Az elbírált ügyekről nem áll rendelkezésre információ. 2021 elején a Rendőrségi Belügyi Szolgálat elfogadta a korrupció elleni küzdelemre összpontosító rendőrségi magatartási kódexet (amely beépült a meglévő rendőrségi etikai kódexbe)⁶⁵, és közösségi tájékoztató füzetben mutatta be hatáskörét. A rendőröket érintő korrupció gyanúja esetén a Rendőrségi Belügyi Szolgálat

⁵⁷ Lásd Sigma Live, 2021. június 7., „Jelentés az állampolgárságról”.

⁵⁸ A Cipruson tett országlátogatás keretében kapott tájékoztatás, valamint Kathimerini, „Időközi jelentés az aranyútvelekről”, 2021. június 10. Továbbá a vizsgálóbizottság „Időközi jelentés a külföldi befektetők és üzletemberek állampolgárságának megadására vonatkozó eljárásról” című dokumentuma, 2021. április 16.

⁵⁹ Európai Bizottság, Befektetői állampolgársági programok: Az Európai Bizottság kötelezettségszegési eljárást indít Ciprus és Málta ellen az uniós polgárság „értékesítése” miatt, 2020. október 20., INFR(2020)2300; Európai Bizottság, *Júniusi kötelezettségszegési csomag: kulcsfontosságú döntések*, 2021. június 9. A kötelezettségszegés értelmében Ciprus nem teljesíti a lojális együttműködés elve és az uniós polgárság elve szerinti kötelezettségeit, mivel előre meghatározott kifizetésekért és beruházásokért cserébe állampolgárságot kínál.

⁶⁰ A Cipruson tett országlátogatás keretében a pénzügyi bűncselekmények kivizsgálásával megbízott rendőrségi hivaltól kapott tájékoztatás.

⁶¹ Uo.

⁶² Ciprus hozzájárulása a 2021. évi jogállamisági jelentéshez, 25. o.

⁶³ Ciprus hozzájárulása a 2021. évi jogállamisági jelentéshez, 16. o.

⁶⁴ Ciprus hozzájárulása a 2021. évi jogállamisági jelentéshez.

⁶⁵ Ciprusi rendőrség, Rendőrségi etikai kódex.

dönthet úgy, hogy „feddhetetlenségi vizsgálatot” indít a gyanúsított ellen. A főügyész értesítést kap a korrupció gyanújáról, és a fegyelmi rendelkezések megsértésére utaló információkat esetleges korrekciós intézkedések meghozatala céljából megküldik a rendőrség igazgatójának. 2018 és 2020 között 13 ügyet utaltak a főügyészi hivatal elé, és egy ügyet bíráltak el (elmarasztalással). Jelenleg 11 vizsgálat van folyamatban, egy pedig a főügyészi hivatalnál van folyamatban⁶⁶.

A parlamenti képviselők összeférhetlensége tekintetében új rendelkezések elfogadására került sor. 2021 februárjában a Képviselőház olyan magatartási kódexet fogadott el a tagjaira nézve, amely az összeférhetlenségre, a vagyonyilatkozatokra, az ajándékokra és a lobbitevékenységre egyaránt kiterjed.⁶⁷ A kódex betartását külön parlamenti bizottság fogja ellenőrizni. Az egyéb köztisztviselők vonatkozásában – a hatályos közigazgatási törvény⁶⁸ mellett – folyamatban van egy projekt, amelynek célja az összeférhetlenségre vonatkozó közös elvek kidolgozása valamennyi ágazat köztisztviselői számára⁶⁹.

A vagyonyilatkozási keret alkalmazásáról nem állnak rendelkezésre adatok. Bár léteznek a vagyonyilatkozatokra vonatkozó szabályok, kétségek merültek fel e nyilatkozatok pontosságát és ellenőrzését illetően⁷⁰. Továbbá, bár léteznek a vagyonyilatkozási kötelezettségek be nem tartására vonatkozó szabályok és szankciók, többek között a magas rangú tisztviselők és a politikai közszereplők (például a parlamenti képviselők és a köztársaság elnöke) tekintetében, ezek hatékonysága a vagyonyilatkozási rendszer alkalmazására vonatkozó információk hiányában továbbra sem egyértelmű. A tavalyi jelentésben megfogalmazott aggályok így továbbra is fennállnak.

2017 májusa óta a jogalkotó jóváhagyására vár⁷¹ a korrupciós cselekmények jelentéséről szóló törvénytervezet. Ez a jogszabály új rendelkezéseket vezetne be a korrupciós cselekményeket bejelentő személyek védelmére vonatkozóan a közszférában és a magánszektorban egyaránt⁷².

A Covid19-világjárvány idején a könnyítési rendszerekkel kapcsolatos csalások megelőzésére irányuló intézkedésekre került sor. A Munkaügyi, Jóléti és Társadalombiztosítási Minisztérium a társadalombiztosítási szolgálatok adatbázisához kapcsolódó ellenőrzési mechanizmust dolgozott ki, amely lehetővé teszi a Covid19-hez kapcsolódó támogatások kedvezményezettjeinek automatikus ellenőrzését (más néven

---

⁶⁶ A Cipruson tett országlátogatás keretében kapott tájékoztatás.

⁶⁷ Ciprus hozzájárulása a 2021. évi jogállamisági jelentéshez. Érdemes megjegyezni, hogy a 2020. évi jogállamisági jelentésnek a ciprusi jogállamiság helyzetéről szóló országfejezete (8. o.) jelezte, hogy bár a kormány tagjaira, a köztisztviselőkre és az ügyészekre vonatkozóan léteznek magatartási kódexek, a képviselőház tagjaira vonatkozóan nincsenek hasonló rendelkezések. A kódex iránymutatást kíván adni azzal kapcsolatban, hogyan előzhető meg és kezelhető az összeférhetlenség a parlamenti képviselők esetében.

⁶⁸ A közszolgálatról szóló 1/1990. sz. törvény és a közszolgálatról szóló törvényt módosító 100(I)/2015. sz. törvény.

⁶⁹ Ciprus hozzájárulása a 2021. évi jogállamisági jelentéshez, 12. o.

⁷⁰ 2020. évi jogállamisági jelentés, Országfejezet – A jogállamiság helyzete Cipruson, 8. o.

⁷¹ Ciprus hozzájárulása a 2021. évi jogállamisági jelentéshez, 12. o.

⁷² A törvényjavaslat szerint azok, akik közvetlenül érintettek valamely korrupciós cselekményben, de önként bejelentést tesznek róla a rendőrségen és/vagy felajánlják a hatóságokkal való együttműködést, ami az ügy teljes körű kivizsgálását és büntetőeljárás alá vonását eredményezi, az adott bűncselekmény esetében kiszabható büntetés (a maximálisan kiszabható büntetés legfeljebb felének megfelelő) csökkentésre számíthatnak.

„különleges rendszer”). A „különleges rendszert” érintő jogosultság kritériumainak megsértése esetén a Munkaügyi, Jóléti és Társadalombiztosítási Minisztérium kérte az adott ellátások visszatérítését. Az egészségügyi ágazatban a korrupciós kockázatok kezelésére irányuló intézkedések közé tartoznak a betegség elleni védelem szempontjából alapvető fontosságú tételekre (például maszkokra vagy Covid19-cel kapcsolatos orvosi vizsgálatokra) vonatkozó árplafonok⁷³.

III. MÉDIAPLURALIZMUS ÉS MÉDIASZABADSÁG

Cipruson a véleménynyilvánítás szabadsága és a tájékoztatáshoz való jog a Ciprusi Köztársaság alkotmányának 19. cikke által biztosított jogi és hivatalos védelmet élvez. A másodlagos jog kifejezetten biztosítja az újságírói források védelmét, és támogatja a médiapluralizmust a rádiós és televíziós ágazatban. A közszféra információihoz való hozzáférés jogáról szóló törvény (2017) többszöri késedelmet követően 2020 decemberében lépett hatályba azzal a céllal, hogy ezt a jogot a másodlagos jogban⁷⁴ rögzítse. Ez a törvény meghatározza a közszféra információihoz való nyilvános hozzáférés keretét és feltételeit, illetve létrehozza az információs biztos hivatalát. A tervek szerint 2021 második felében két külön törvényjavaslat elfogadására kerül sor, amelyek összhangba hozzák a ciprusi jogszabályokat az audiovizuális médiaszolgáltatásokról szóló irányelvvel, és megerősítik a sajtószabadságot⁷⁵. Ciprus állami támogatást nyújtott, amely elsősorban a médiaorgánumok reklámbevételei formájában valósult meg a nyilvánosság Covid19-világjárványról való tájékoztatása vonatkozásában.

Módosításokat nyújtottak be⁷⁶ az audiovizuális médiaszolgáltatások szabályozója, a Ciprusi Rádiós és Televíziós Hatóság függetlenségének megerősítése céljából. A rádiós és televíziós műsorszolgáltatókról szóló 7(I)/1998. sz. törvény módosításait azzal a céllal nyújtották a Parlamentben, hogy kifejezetten előírják a Hatóság funkcionális és tényleges függetlenségét, összhangba hozva a törvényt az audiovizuális médiaszolgáltatásokról szóló irányelvvel⁷⁷. A Ciprusi Rádiós és Televíziós Hatóság igazgatótanácsi tagjainak kiválasztási kritériumai továbbá összhangban vannak a Miniszterek Tanácsának 87/869. sz. határozatával bevezetett ciprusi nyilvános vezetési kódexszel, biztosítva ezáltal, hogy az igazgatótanácsi tagok magas szintű szakmai képesítéssel rendelkezzenek⁷⁸.

Ciprus független sajtótanácsa, a médiapanaszokkal foglalkozó bizottság 13 tagból áll, és feladatai közé tartozik az írásos és elektronikus hírmédia önszabályozása. Ha hatályba lép, a sajtószabadság és a média működésének védelméről szóló törvényjavaslat⁷⁹ jogszabályba foglalná a panaszokkal foglalkozó bizottságot⁸⁰. A panaszokkal foglalkozó bizottság teljes mértékben mentes a kormányzati beavatkozástól és az igazságügyi

⁷³ Ciprus hozzájárulása a 2021. évi jogállamisági jelentéshez, 13–14. o.

⁷⁴ A 184(I)/2017. sz. törvény a közszféra információihoz való hozzáférés jogáról.

⁷⁵ 2020 óta Ciprus újabb egy hellyel lépett feljebb a Riporterek Határok Nélkül sajtószabadság-indexén, és most világviszonylatban a 26., az EU-ban pedig a 13. helyen áll. Riporterek Határok Nélkül – Ciprus, 2020 óta Ciprus újabb egy hellyel lépett feljebb a Riporterek Határok Nélkül sajtószabadság-indexén, és most világviszonylatban a 26., az EU-ban pedig a 13. helyen áll.

⁷⁶ 2021. március 4-én.

⁷⁷ Ciprus hozzájárulása a 2021. évi jogállamisági jelentéshez, 20. o.

⁷⁸ Ciprus hozzájárulása a 2021. évi jogállamisági jelentéshez, 19. o.

⁷⁹ A sajtószabadság és a média működésének a Ciprusi Köztársaságban való védelméről szóló, 2021. évi törvénytervezet.

⁸⁰ A médiapanaszokkal foglalkozó bizottságot 1997-ben hozták létre a magántulajdonban lévő elektronikus média tulajdonosai, az Újság- és Folyóirat-kiadók Szövetsége, valamint a Ciprusi Újságírók Szövetsége.

felügyeletől, ugyanakkor a Médiapluralizmus Monitor rámutat arra, hogy a Covid19-világjárvány és a kapcsolódó elbocsátások súlyosbították azt a régóta fennálló problémát, miszerint a Bizottság munkája elsősorban a foglalkoztatás és a fizetések megőrzésére összpontosít, nem pedig a szerkesztői függetlenségre⁸¹.

A ciprusi szabályozási keret, amely már lehetővé teszi a média tulajdonjogviszonyainak bizonyos mértékű átláthatóságát az audiovizuális médiaágazatban, várhatóan meg fog szilárdulni. A 2021. évi Médiapluralizmus Monitor emlékeztet az aggodalmakra, és megerősíti a 2020. évi Médiapluralizmus Monitorban kiemelt kockázati szinteket a jelenlegi rendelkezések hatékony végrehajtása, valamint az írott sajtóban és a digitális médiaágazatban a tulajdonviszonyok átláthatóságát garantáló keret hiánya tekintetében, amely megnehezíti a végső tulajdonosok vagy a kereszttulajdonlás azonosítását és ellenőrzését ezekben az ágazatokban. A jelenleg konzultáció tárgyát képező jogszabálytervezet⁸² orvosolni kívánja ezeket a hiányosságokat, és ezért valamennyi médiaorgánumot arra kötelezi, hogy tegye közzé a tényleges tulajdonosokra vonatkozó információkat tartalmazó ellenőrzött beszámolókat⁸³.

Továbbra is léteznek a média politikai függetlenségét biztosító és az összeférhetetlenséget megelőző mechanizmusok. Az állami reklámok elhelyezését szabályozó keret továbbra is várat magára, de az állam 700 000 EUR összegű állami támogatást nyújtott, amely elsősorban a nyilvánosság Covid19-világjárványról való tájékoztatása tekintetében a médiaorgánumok reklámbevételei formájában valósult meg. A 2021. évi Médiapluralizmus Monitor úgy véli, hogy a nyújtott támogatások diverzifikáltabbak, mint a korábbi rendszerek, és jelentősen csökkentették az erőforrások állami szabályozására vonatkozó mutatóhoz kapcsolódó kockázati tényezőt⁸⁴. A 2021. évi Médiapluralizmus Monitor arra a következtetésre jutott, hogy a politikai függetlenség területén összességében (59%-ról 55%-ra) csökkent a kockázat, bár a szerkesztői autonómiát továbbra is veszélyezteteti és nagy kockázatnak teszi ki az, hogy a médiatulajdonosok politikai menetredek követnek, ami bizonyos fokú öncenzúrához vezet a szerkesztőségi munkatársak körében⁸⁵. Folyamatban van a Covid19-világjárványon túli állami reklámkampányokhoz kapcsolódó reklámbevételeket szabályozó részletes mechanizmus kidolgozása⁸⁶.

A közvetlen fenyegetések továbbra is ritkák, de beszámoltak egy újságíró online zaklatásáról és megfigyeléséről. Léteznek az újságírói források védelmét szabályozó biztosítékok. A sajtószabadság és a média működésének védelméről szóló törvénytervezet az elfogadása esetén várhatóan megerősíti az online és offline véleménynyilvánítás szabadságának garanciáit⁸⁷. Az érdekelt felek aggodalmuknak adtak hangot egy oknyomozó újságíró megfigyelésével, az ellene indított kibertámadással és súlyos digitális zaklatásával

---

⁸¹ 2021. évi Médiapluralizmus Monitor, 10. o.

⁸² A sajtószabadság és a média működésének a Ciprusi Köztársaságban való védelméről szóló, 2021. évi törvénytervezet.

⁸³ Ciprus hozzájárulása a 2021. évi jogállamisági jelentéshez, 19–20. o.

⁸⁴ 2021. évi Médiapluralizmus Monitor, 14. oldal.

⁸⁵ Uo.

⁸⁶ Ciprus hozzájárulása a 2021. évi jogállamisági jelentéshez, 20–21. o., valamint a Cipruson tett országlátogatás keretében kapott tájékoztatás.

⁸⁷ Ciprus hozzájárulása a 2021. évi jogállamisági jelentéshez, 20–21. o., valamint a Cipruson tett országlátogatás keretében a Sajtó- és Tájékoztatási Irodától kapott tájékoztatás.

kapcsolatban⁸⁸, különösen a közösségi médiában való megjelenés révén⁸⁹. Az Európa Tanácson belül működő, az újságírás védelmének és az újságírók biztonságának előmozdítását célzó platform a 2020. évi jogállamisági jelentés óta nem tett közzé riasztást a Ciprusi Köztársasággal kapcsolatban.

IV. A FÉKEKKEL ÉS ELLENSÚLYOKKAL KAPCSOLATOS EGYÉB INTÉZMÉNYI KÉRDÉSEK

A Ciprusi Köztársaság elnöki köztársaság. Ciprus elnöke az államfő és kormányfő egyben. A képviselőház a jogalkotási hatáskörrel felruházott Parlament. A képviselőknek és a minisztereknek egyaránt joguk van jogalkotási kezdeményezést benyújtani. A Legfelsőbb Bíróság hatáskörébe tartozik a jogszabályok alkotmányosságának vizsgálata az elé terjesztett konkrét ügyekben⁹⁰. Több olyan független nemzeti hatóság, szervezet és intézmény létezik, amely célul tűzte ki az emberi jogok védelmét és biztosítását.

Az érdekelt felek bevonásának javítása érdekében hozott intézkedések ellenére a szakpolitikák megtervezésének és kidolgozásának korai szakaszában nem mindig kerül sor nyilvános konzultációra. A jogalkotás minőségének javítását célzó projekt keretében tett kötelezettségvállalás, valamint a Pénzügyminisztérium és a Köztársaság Jogi Hivatalának vonatkozó körlevelei ellenére⁹¹ ritkán kerül sor nyilvános konzultációra a jogszabályokról⁹². A jogszabálytervezetekre vonatkozó konzultációs folyamat nem igazán hozzáférhető a nyilvánosság számára, és a Képviselőházban folytatott vitákra korlátozódik. Ebben a szakaszban a jogszabálytervezeteket az Igazságügyi Minisztérium standard kommunikációs listája révén megosztják az előre meghatározott érdekelt felekkel⁹³, hogy ez utóbbiak kifejthessék véleményüket és/vagy részt vehessenek az illetékes állandó parlamenti bizottságok megbeszélésein⁹⁴. A főügyész folytatja a jogszabálytervezetek előzetes felülvizsgálatát a jogszerűség és az arányosság elvének tiszteletben tartása tekintetében⁹⁵.

A kormány felhatalmazást kapott arra, hogy intézkedéseket fogadjon el a Covid19-világjárvány leküzdésére. Az alkotmányban rögzített szükségállapot kihirdetésére nem került sor Cipruson. A karanténtörvény értelmében azonban olyan korlátozásokat vezettek be, amelyek felhatalmazzák a Miniszterek Tanácsát⁹⁶ arra, hogy a Covid19-világjárvány miatt a polgárokra, a hatóságokra és a vállalkozásokra egyaránt érvényes rendeleteket bocsásson ki⁹⁷. A ciprusi Parlament rendszeresen nyomon követi a Covid19-cel kapcsolatos intézkedések végrehajtását⁹⁸. A kormánytól kapott tájékoztatás szerint a korlátozó intézkedések

⁸⁸ A szervezett bűnözés és a korrupció jelentésével foglalkozó projekt, „*Cypriot Journalist Says He is Being Spied on and Fears for His Life*”.

⁸⁹ Ríporterek Határok Nélkül – Ciprus.

⁹⁰ Tervben van egy Alkotmánybíróság létrehozása, amely átveszi a Legfelsőbb Bíróságtól a jogszabályok alkotmányossági felülvizsgálatának feladatát (lásd az I. szakaszt). Ciprus hozzájárulása a 2021. évi jogállamisági jelentéshez.

⁹¹ 2020. évi jogállamisági jelentés, Országfejezet – A jogállamiság helyzete Cipruson, 11. o.; OECD, (2019), *Indicators of Regulatory Policy and Governance – Cyprus (A szabályozási politika és kormányzás mutatói – Ciprus)*.

⁹² Az Alapjogi Ügynökség hozzájárulása a 2021. évi ciprusi jogállamisági jelentéshez (5. o.).

⁹³ Például az Ügyvédi Kamara, civil társadalmi szervezetek. A Cipruson tett országlátogatás keretében kapott tájékoztatás.

⁹⁴ A Cipruson tett országlátogatás keretében kapott tájékoztatás.

⁹⁵ A Cipruson tett országlátogatás keretében a főügyészi hivataltól kapott tájékoztatás.

⁹⁶ A hatáskört az egészségügyi miniszterre ruházták.

⁹⁷ A ciprusi Parlament 2020-ban megvitatta a Covid19-cel kapcsolatos bűncselekményekről és szankciókról szóló jogszabályt, és határozatot hozott róla. A Cipruson tett országlátogatás keretében kapott tájékoztatás.

⁹⁸ A Cipruson tett országlátogatás keretében az Igazságügyi Minisztériumtól kapott tájékoztatás.

megtámadására eddig csak egyszer került sor, egy 2020-ban indított és a közigazgatási bíróság előtt még folyamatban lévő ügyben, amely azzal kapcsolatos, hogy legfeljebb milyen alkalmazotti létszámmal működhetnek az irodák és egyéb munkahelyek⁹⁹.

A Covid19-világjárvány összefüggésében az ombudsman aktívan segítséget nyújtott a polgároknak. Az ombudsman 2020 márciusa óta figyelemfelhívó kampányt folytat a Covid19-világjárvánnyal és az emberi jogok védelmével kapcsolatban¹⁰⁰. Az ombudsmant a Nemzeti Emberi Jogi Intézmények Globális Szövetsége (GANHRI) 2015-ben akkreditálta B státuszban¹⁰¹, és az akkreditációja felülvizsgálatára 2021 júniusában kerül sor¹⁰².

Bár történt bizonyos fokú előrehaladás, a civil társadalmi szervezetek nyilvántartásba vételével kapcsolatos aggályok továbbra is fennállnak.¹⁰³ Ezeket az aggályokat az Európa Tanács emberi jogi biztosa is megismételte¹⁰⁴, nevezetesen a nem kormányzati szervezetek ciprusi működési képességével, valamint az egyesületekről szóló jogszabályok végrehajtásával kapcsolatban, amely a közelmúltban több nem kormányzati szervezet nyilvántartásból való törléséhez vezetett. Ezekre az aggályokra válaszolva¹⁰⁵ a kormány hangsúlyozta, hogy a 2017. évi jogszabály¹⁰⁶ átláthatósági és elszámoltathatósági elemeket vezet be a nem kormányzati szervezetek műveletei tekintetében, mind a Pénzügyi Akció Munkacsoport (FATF) által kiadott, a nem kormányzati szervezetek terrorizmusfinanszírozás elleni védelméről szóló iránymutatással¹⁰⁷, mind pedig a pénzmosás megelőzéséről és felügyeletéről szóló ötödik uniós irányelvvel összhangban¹⁰⁸. A szervezetek szövetségeinek nyilvántartásba vétele most már közvetlenül is lehetséges anélkül, hogy tagjaikat egyénileg is nyilvántartásba kellene venni¹⁰⁹.

⁹⁹ Ciprus hozzájárulása a 2021. évi jogállamisági jelentéshez, 22–24. o.

¹⁰⁰ Az ENNHRI hozzájárulása a 2021. évi jogállamisági jelentéshez.

¹⁰¹ 2020. évi jogállamisági jelentés, Országfejezet – A jogállamiság helyzete Cipruson, 12. o.

¹⁰² Az ENSZ egyetemes időszakos felülvizsgálata (2019) – Ciprus elfogadott hét azzal kapcsolatos ajánlást, hogy biztosítsa a nemzeti emberi jogi intézménye párizsi elveknek való megfelelését.

¹⁰³ 2020. évi jogállamisági jelentés, Országfejezet – A jogállamiság helyzete Cipruson, 12. o.

¹⁰⁴ Dunja Mijatović emberi jogi biztos Nicos Nouris ciprusi belügyminiszterhez intézett, 2021. március 18-i levele.

¹⁰⁵ Nicos Nouris ciprusi belügyminiszter Dunja Mijatović emberi jogi biztosnak adott válasza (2021).

¹⁰⁶ Törvény a szövetségekről, alapítványokról és egyéb kapcsolódó ügyekről. Ciprus hozzájárulása a 2020. évi jogállamisági jelentéshez, 47. o.

¹⁰⁷ Pénzügyi Akció Munkacsoport (2015), *A nonprofit szervezetekkel való visszaélés elleni küzdelem (8. ajánlás)*, 22–23. o.

¹⁰⁸ Emellett a kormány kifejtette, hogy valamennyi meglévő nem kormányzati szervezetnek módosítania kell jogállását és egyéb lépéseket kell tennie, például pénzügyi beszámolót kell készítenie, és 2019. december 31-ig tájékoztatnia kell a hivatalvezetőt az igazgatótanácsi tagokról. A körülbelül 6500 nem kormányzati szervezetből 3500 felelt meg az előírásoknak a megadott határidőn belül. Azok, amelyek 2019 végéig nem feleltek meg, 2020 októberéig új lehetőséget kaptak a megfelelésre. Az érintett nem kormányzati szervezetek nagy többsége nem tett intézkedéseket az új határidő betartására. A 2020. évi olyan ügyek tekintetében, amelyekben megtagadták egyes nem kormányzati szervezetek nyilvántartásba vételét, 60 fellebbezést nyújtottak be közigazgatási felülvizsgálat céljából, és a felülvizsgálatot végző hatóság (a hivatalvezető) 23 ügyben megsemmisítette a nyilvántartásba vétel megtagadására vonatkozó hivatalvezetői határozatot. 2020 végén csak egy nem kormányzati szervezet támada meg a Legfelsőbb Bíróságon a nyilvántartásba vétel megtagadására vonatkozó közigazgatási határozatot, és ez az ügy folyamatban van.

¹⁰⁹ Az Alapjogi Ügynökség hozzájárulása a 2021. évi jogállamisági jelentéshez; a 118(I)/2020. sz. törvénnyel módosított 104(I)/2017. sz. törvény 44. cikkének (1) bekezdése szerint „Öt (5) vagy több olyan egyesület, alapítvány, nonprofit szervezet vagy más hasonló, külföldi vagy belföldi nonprofit jogi személy, amelynek közös célja van, a rájuk irányadó jog rendelkezéseire is figyelemmel, szövetségeket és/vagy egyesületeket hozhat létre, és ilyenként bejegyezhető a hivatalvezető által vezetett nyilvántartásba, feltéve, hogy

I. melléklet: Források betűrend szerinti jegyzéke*

* A 2021. évi jogállamisági jelentéshez kapcsolódó konzultáció keretében beérkezett észrevételek jegyzéke megtalálható a <https://ec.europa.eu/info/policies/justice-and-fundamental-rights/upholding-rule-law/rule-law/rule-law-mechanism/2021-rule-law-report-targeted-stakeholder-consultation> weboldalon.

A Ciprusi Köztársaság elnöksége, az Exandas kommunikációs és tájékoztatási honlap (<https://exandas.presidency.gov.cy/>).

A szervezett bűnözés és a korrupció jelentésével foglalkozó projekt, „Cypriot Journalist Says He is Being Spied on and Fears for His Life” (<https://www.occrp.org/en/daily/12631-cypriot-journalist-says-he-is-being-spied-on-and-fears-for-his-life>).

Alapjogi Ügynökség (2021), *Az Alapjogi Ügynökség hozzájárulása a 2021. évi jogállamisági jelentéshez.*

CEPEJ (2020), *Study on the functioning of the judicial systems in the EU Member States.*

Ciprusi kormány (2021), *Ciprus hozzájárulása a 2021. évi jogállamisági jelentéshez.*

Ciprusi Legfelsőbb Bíróság (2021), *A ciprusi Legfelsőbb Bíróság hozzájárulása a 2021. évi jogállamisági jelentéshez.*

Ciprusi Ügyvédi Kamara (2021), *A Ciprusi Ügyvédi Kamara hozzájárulása a 2021. évi jogállamisági jelentéshez.*

Ciprusi vizsgálóbizottság (2021), *Időközi jelentés a külföldi befektetők és üzletemberek esetében az állampolgárság megadására irányuló eljárásról* (<https://www.pio.gov.cy/assets/pdf/newsroom/2021/04/Interim>).

Dunja Mijatović emberi jogi biztos Nicos Nouris ciprusi belügyminiszterhez intézett levele (2021) (<https://rm.coe.int/letter-to-mr-nicos-nouris-minister-of-interior-of-cyprus-by-ms-dunja-m/1680a1c09b>).

Európa Tanács, Miniszterek Bizottsága (2010), *A Miniszteri Bizottság CM/Rec(2010)12. számú, a tagállamoknak szóló ajánlása a bírák függetlenségéről, hatékonyságáról és szerepéről.*

Európai Bizottság (2020), *2020. évi jogállamisági jelentés – A jogállamiság helyzete az Európai Unióban.*

Európai Bizottság (2020), *Befektetői állampolgársági programok: Az Európai Bizottság kötelezettségzegési eljárást indít Ciprus és Málta ellen az uniós polgárság „értékesítése” miatt, INFR(2020)2300* (https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_20_1925).

Európai Bizottság (2021), *Unió igazságügyi eredménytábla.*

Európai Bizottság, Sajtósarok (2021), *Júniusi kötelezettségzegési eljárási csomag: főbb határozatok* (https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/hu/inf_21_2743).

GRECO (2020), *Negyedik értékelési kör. A parlamenti képviselőket, bírákat és ügyészeket érintő korrupció megelőzése. Második megfelelési jelentés. Ciprus* (<https://rm.coe.int/fourth-evaluation-round-corruption-prevention-in-respect-of-members-of/1680a06389>).

Kathimerini (2021), *Időközi jelentés az aranyútlevelekről* (<https://knews.kathimerini.com.cy/en/news/interim-report-on-golden-passports-delivered>).

---

alapszabályuk meghatározza, hogy a tevékenységükre alkalmazandó jog a köztársaságban alkalmazandó jog”.

„A nemzetközi nem kormányzati szervezetek jogi személyzetének elismeréséről szóló, 2003. évi európai egyezményről szóló (ratifikációs) törvény rendelkezéseire is figyelemmel, az ilyen szövetségek és/vagy egyesületek hasonló külföldi szervezetekkel is létrehozhatók, feltéve, hogy alapszabályuk meghatározza, hogy a Ciprusi Köztársaságban a tevékenységükre alkalmazandó jog a köztársaságban alkalmazandó jog”.

Kommunikációs Főigazgatóság (2019), 482. sz. *Eurobarométer gyorsfelmérés: A vállalkozások korrupcióhoz való hozzáállása az EU-ban.*

Kommunikációs Főigazgatóság (2020), 502. sz. *Eurobarométer tematikus felmérés: Korrupció.*

Médiapluralizmus és Médiaszabadság Központ (2021), *Médiapluralizmus Monitor, 2021 – Ciprus* (hivatkozás helye).

Nicos Nouris ciprusi belügyminiszter Dunja Mijatović emberi jogi biztosnak küldött válaszevele (2021) (<https://rm.coe.int/reply-of-mr-nicos-nouris-minister-of-the-interiorof-cyprus-to-the-lett/1680a1cb15>).

OECD, (2019), *Indicators of Regulatory Policy and Governance – Cyprus (A szabályozási politika és kormányzás mutatói – Ciprus).*

Pénzügyi Akció Munkacsoport (2015), *A nonprofit szervezetekkel való visszaélés elleni küzdelem (8. ajánlás)* (<http://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/BPP-combating-abuse-non-profit-organisations.pdf>).

Riporterek Határok Nélkül (2021), *A 2021. évi sajtószabadság-index – Ciprus* (<https://rsf.org/en/cyprus>).

Riporterek Határok Nélkül (2021), *A Riporterek Határok Nélkül hozzájárulása a 2021. évi jogállamisági jelentéshez.*

Sigma Live (2021), *Jelentés az állampolgárságról* (<https://www.sigmalive.com/news/politics/795517/ekthesi-politografiseonto-53-ektos-nomikou-plaisioupeitharxikes-efthynes>).

Transparency International (2021), *Corruption Perceptions Index 2020 (2020. évi korrupcióérzékelési index).*

II. melléklet: Országlátogatás Cipruson

A Bizottság szolgálatai 2021 áprilisában virtuális találkozókat tartottak az alábbiakkal:

- A főügyészség képviselői
- A pénzügyi bűncselekményekkel foglalkozó rendőrségi hivatal
- Átláthatósági és Korrupciómegelőzési Hivatal
- Belügyminisztérium – Média
- Ciprusi Ügyvédi Kamara
- Cyprus Integrity Forum
- Igazságügyi Minisztérium
- Legfelsőbb Bíróság
- Rádiós és Televíziós Hatóság
- Rendőrségi Belügyi Szolgálat
- Sajtó- és Tájékoztatási Iroda

* A Bizottság ezenkívül az alábbi szervezetekkel is találkozott számos horizontális megbeszélés során:

- A sajtó- és médiaszabadság európai központja
- Amnesty International
- Center for Reproductive Rights
- CIVICUS
- Civil Society Europe
- EuroCommerce
- Európai Civil Fórum
- Európai Egyházak Konferenciája
- Európai Ifjúsági Fórum
- Európai Nonprofit Jogi Központ
- Európai Szövetség a Szabadságjogokért
- Európai Újságíró Szövetség
- European Partnership for Democracy
- Front Line Defenders
- Holland Helsinki Bizottság
- Human Rights House Foundation
- Human Rights Watch
- ILGA-Europe
- International Planned Parenthood Federation European Network (IPPF EN)
- Nemzetközi Emberi Jogi Föderáció
- Nemzetközi Jogászbizottság
- Nemzetközi Sajtóintézet
- Nyílt Társadalom Európai Politikai Intézet
- Philanthropy Advocacy
- Protection International
- Riporterek Határok Nélkül
- Transparency International EU